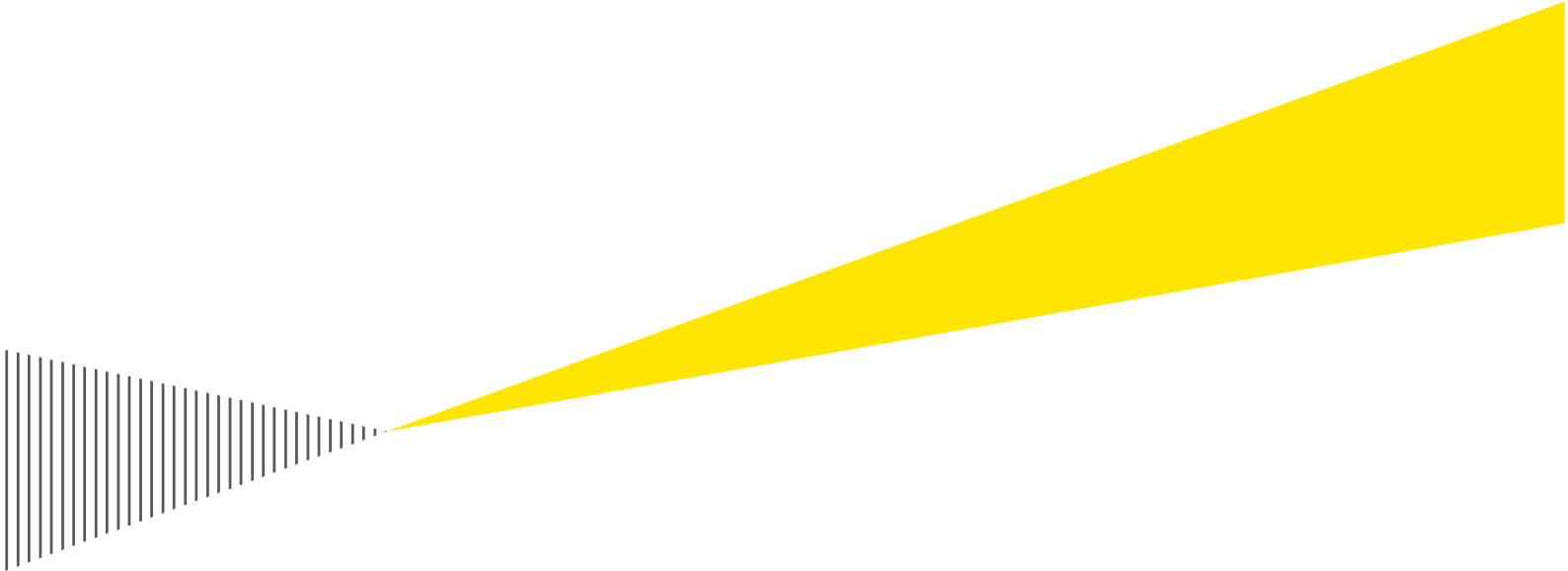

Grästorps kommun

Uppföljande granskning av säkerhet
och beredskap

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1. Bakgrund.....	2
1.2. Syfte och revisionsfrågor	2
1.3. Avgränsning och ansvarig nämnd	2
1.4. Revisionskriterier.....	2
1.5. Metod och genomförande.....	2
2. Uppföljning av granskning av säkerhet och beredskap 2016	3
2.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder per risk	3
2.1.1. Väsentliga styrdokument	3
2.1.2. Risk- och sårbarhetsanalys samt krisplaner	5
2.1.3. Utbildnings- och övningsplan.....	6
2.1.4. Frivillig resursgrupp	7
2.2. Vår bedömning.....	8
3. Slutsats	10

Bilaga 1: Bakgrund

Bilaga 2: Källförteckning

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Kommunerna har en central roll i det svenska samhällets krishantering. I Grästorps kommun ansvarar kommunstyrelsen för kommunens arbete med säkerhet och beredskap. Kommunstyrelsen är också kommunens krisledningsnämnd.

2016 genomförde revisionen i Grästorps kommun en förstudie av kommunens arbete med säkerhet och krisberedskap. I förstudien identifierade revisionen flertalet risker kopplade till arbetet med styrning, övning och risk- och sårbarhetsanalyser. Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående bedömt att det är väsentligt att granska om kommunstyrelsen säkerställt ett ändamålsenligt säkerhets- och beredskapsarbete. Hela bakgrunden till granskningen beskrivs i bilaga 1.

1.2. Syfte och revisionsfrågor

Uppföljningens syfte är att granska hur kommunstyrelsen har omhändertagit de identifierade risker och synpunkter som lämnades i förstudien av kommunens arbete med säkerhet och krisberedskap 2016. I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Vilka åtgärder har kommunstyrelsen beslutat om utifrån de risker som identifierades i förstudien av kommunens arbete med säkerhet och beredskap?
- ▶ Har de vidtagna åtgärderna resulterat i att avhjälpa de risker som identifierades i förstudien?

1.3. Avgränsning och ansvarig nämnd

Uppföljningen avgränsas till att följa upp de identifierade risker och synpunkter som lämnades efter 2016 års förstudie av kommunens arbete med säkerhet och krisberedskap. Granskningen avser kommunstyrelsen.

1.4. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterierna i denna granskning utgörs av de svar som kommunstyrelsen lämnat utifrån identifierade risker och synpunkter som framkom i förstudien. I övrigt utgörs revisionskriterierna av kommunallagens 6 kap. avseende styrelsers och nämnders ansvar för styrning och uppföljning.

1.5. Metod och genomförande

Granskningen genomförs genom dokumentstudier, skriftliga frågor samt en kompletterande telefonintervju. Berörda har beretts tillfälle att sakfelsgranska rapporten. Granskningens källförteckning finns i bilaga 2.

2. Uppföljning av granskning av säkerhet och beredskap 2016

Förstudiens syfte var att översiktligt granska kommunens arbete med säkerhet och krisberedskap. Förstudien visade att Grästorps kommun hade upprättat en rad styrdokument för sitt arbete med krisberedskap, bland annat risk- och sårbarhetsanalys och övningsplan. Övningsplanen hade dock inte följts under år 2016 och inga andra övningar genomfördes under året.

Enligt kommunens styrdokument skulle verksamheterna redovisa krisplaner med detaljerad information om hur de ska agera vid en samhällsstörning eller extraordinär händelse. I förstudien framkom att den allmänna verksamheten inte genomfört någon egen analys, att bildningsverksamheten inte hade upprättat någon krisplan för verksamheten sedan år 2008 och att tekniska verksamheten inte reviderat sin krisplan under mandatperioden. Sociala verksamheten fastställde år 2015 en krisplan utifrån genomförda riskanalyser.

Förstudien visade även att räddningstjänstens handlingsprogram för förebyggande mot olyckor och räddningstjänst inte reviderats under mandatperioden, vilket är ett lagkrav. Vidare framkom att kommunstyrelsens beslut om bildande av en frivillig resursgrupp inte verkställdes.

Utifrån kartläggningen identifierades följande risker:

- ▶ Risk för att väsentliga styrdokument saknas då räddningstjänstens handlingsprogram ännu inte har reviderats under mandatperioden, vilket är ett lagkrav.
- ▶ Risk för att risk- och sårbarhetsanalyser på verksamhetsnivå inte genomförs i tillräcklig omfattning. Den allmänna verksamheten gör ingen egen analys, bildningsverksamheten har inte upprättat någon krisplan för verksamheten sedan år 2008 och tekniska verksamheten har ännu inte reviderat sin krisplan under mandatperioden.
- ▶ Risk för att förtroendevalda och tjänstemän inte får den utbildning som de behöver för att kunna klara sitt säkerhetsåtagande då övningsplanen för år 2016 inte följts.
- ▶ Risk för att den frivilliga resursgruppen inte bedrivs enligt politiska intentioner då kommunstyrelsens beslut om att införa gruppen inte kunnat verkställas.

2.1. Uppföljning av vidtagna åtgärder per risk

Riskerna och de åtgärder som vidtagits följs upp i respektive avsnitt som följer nedan.

2.1.1. Väsentliga styrdokument

Av förstudien från 2016 framkom att kommunstyrelsen upprättat en risk- och sårbarhetsanalys¹, styrdokument och övningsplan² samt lednings- och informationsplan³. I förstudien framkom dock att räddningstjänstens handlingsprogram inte hade reviderats sedan det antogs 2011. Enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) ska kommunfullmäktige för varje ny mandatperiod anta ett handlingsprogram för den olycksförebyggande verksamheten samt ett handlingsprogram för räddningstjänst.

¹ Enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH).

² Enligt överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2014-2018 (MSB 2012-5541).

³ Lednings- och informationsplanen var kommunens plan utifrån LEH. År 2019 kallas planen utifrån LEH för Plan för hantering av samhällsstörning och extraordinära händelser.

- ▶ I kommunstyrelsens svar på den ursprungliga rapporten per mars 2017 framkom att handlingsprogrammet förlängts till 2019-12-31 på inrådan av Länsstyrelsen i Västra Götaland. Kommunstyrelsen uppgav att det av olika anledningar inte presenterats något nytt handlingsprogram och att en översyn av organisationen var pågående.

Nedan beskrivs vidtagna åtgärder utifrån identifierad risk avseende räddningstjänstens handlingsprogram samt övriga väsentliga styrdokument.

2.1.1.1 Handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst

Enligt lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ska en risk- och sårbarhetsanalys utgöra grund för handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet och räddningstjänst. Av skriftligt svar från kommunstyrelsen per oktober 2019 framkommer att arbetet med att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys påbörjades under 2018. Risk- och sårbarhetsanalys för Grästorps kommun 2019–2022 beslutades i kommunstyrelsen 2019-09-04. Ytterligare beskrivning av risk- och sårbarhetsanalysen återkommer i avsnitt 2.1.2.

Parallellt med att risk- och sårbarhetsanalysen genomgick politisk process under våren 2019 påbörjades arbetet med handlingsprogram för förebyggande verksamhet och räddningstjänst. Handlingsprogrammet behandlar följande områden:

- ▶ Risker
- ▶ Organisation
- ▶ Förebyggande verksamhet
- ▶ Räddningstjänst
- ▶ Jämförelse likvärdigt skydd utifrån de nationella målen
- ▶ Mål för arbetet

Handlingsprogrammet skickades ut på remiss till räddningstjänstens medlemskommuner Grästorp, Essunga, Vara och Lidköping kommun i juni 2019. Enligt uppgift ska räddningsnämnden anta handlingsprogrammet vid sitt sammanträde i november, och efter det väntas politiskt beslut av kommunfullmäktige i Grästorps kommun.

2.1.1.2 Övriga väsentliga styrdokument

Överenskommelse mellan Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Sveriges kommuner och landsting (SKL) om kommunernas krisberedskap 2019-2022⁴ (härefter överenskommelsen) innehåller krav på styrdokument för kommunernas krisberedskapsarbete. Vid förstudien 2016 framkom att samtliga styrdokument för krisberedskapsarbetet, förutom räddningstjänstens handlingsprogram, var aktuella. Nedan beskrivs Grästorps kommuns styrdokument för krisberedskap utifrån överenskommelsens krav på styrdokument som samtliga kommuner ska ha.

Av den uppföljande granskningen framgår att instruktionen för kommundirektör i enlighet med överenskommelsens krav anger kommundirektörens uppgifter avseende krisberedskap. Däremot framgår att reglementet för krisledningsnämnden anger att uppdatering av

⁴ MSB 2018-09779

reglementet ska ske senast 30 juni 2019. Enligt uppgift har reglementet uppdaterats sedan granskningen påbörjats och är i politisk process.

Enligt uppgift pågår arbete för att fastställa ett övergripande styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap, inklusive övergripande övnings- och utbildningsplan. Styrdokumentet ska beskriva kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden, i enlighet med krav i överenskommelsen. Säkerhetssamordnare uppger att dokumentet ska behandlas av kommunstyrelsens arbetsutskott i december 2019. Arbetet med utbildnings- och övningsplan beskrivs ytterligare i avsnitt 2.1.3.

Det pågår även ett arbete med kommunens plan för hantering av samhällsstörning och extraordinära händelser utifrån LEH. Arbetet beskrivs ytterligare i avsnitt 2.1.2.

2.1.2. Risk- och sårbarhetsanalys samt krisplaner

I förstudien från 2016 framkom att kommunfullmäktige hade antagit en risk- och sårbarhetsanalys för mandatperioden 2015–2018. Analysen grundades i risk- och sårbarhetsbedömningar genomförda av kommunens säkerhetssamordnare samt den tekniska och sociala verksamheten. Den tekniska och sociala verksamheten hade upprättat krisplaner och gjort egna riskanalyser. Bildningsverksamheten hade inte upprättat en egen krisplan sedan år 2008.

- ▶ I kommunstyrelsens svar på den ursprungliga rapporten per mars 2017 framkom att säkerhetssamordnarna ansvarar för att varje mandatperiod ta fram risk- och sårbarhetsanalyser. Enligt kommunstyrelsen skulle arbetet med risk- och sårbarhetsanalysen påbörjas under 2018. Kommunstyrelsen uppgav att respektive verksamhet ansvarar för att upprätta verksamhetsvisa krisplaner. Säkerhetssamordnarna kan vara behjälpliga i detta arbete. Både tekniska och bildningsverksamheten skulle under 2017 uppdatera sina krisplaner. Den allmänna verksamheten hade inte gjort någon risk- och sårbarhetsanalys eller krisplan. Kommunstyrelsen uppgav att verksamheten till största delen består av administration, och personalen inom verksamheten utgör en del av kommunens krisorganisation. Krisplanen utgörs därför av att ingå i kommunens krisorganisation.

Av skriftligt svar från kommunstyrelsen per oktober 2019 framkommer att arbetet med att ta fram en risk- och sårbarhetsanalys för Grästorps kommun 2019–2022 påbörjades under 2018. Arbetet genomfördes under ledning av säkerhetssamordnare tillsammans med brandingenjör från Räddningstjänsten Västra Skaraborg (RVS). Under våren 2018 planerades arbetet av säkerhetssamordnare och brandingenjör. Process och tidsplan förankrades sedan hos kommunledningsgruppen. Kommunledningsgruppen fick i sin tur utse nyckelpersoner med bred kompetens inom respektive verksamhetsområde som skulle delta i arbetet. Nyckelpersonerna tillsammans med representant från RVS, Göliska IT⁵ samt representanter från näringslivet deltog i arbetsprocessen genom workshops. Säkerhetssamordnare var sammanställande. Under vintern 2019 sammanställdes arbetet av säkerhetssamordnarfunktionen, för att därefter återkopplas till kommunledningsgrupp. Risk- och sårbarhetsanalysen för Grästorps

⁵ Göliska IT är ett kommunalförbund där Götene, Skara, Lidköping, Essunga och Grästorp samverkar runt drift av system, teknik samt infrastruktur

kommun 2019–2022 beslutades i kommunstyrelsen 2019-09-04 och har rapporterats till Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Analysen ska utgöra grund för kommunens fortsatta arbete med att reducera risker, minska sårbarheter, förbättra förmågan att förebygga, motstå och hantera kriser och extraordinära händelser. Målet anges vara att säkerställa att samhällsviktiga verksamheter har en god förmåga att motstå och hantera störningar så att de negativa effekterna på samhället blir så små som möjligt vid en extraordinär händelse. Risk- och sårbarhetsanalysen för Grästorps kommun 2019–2022 är framtagen i enlighet med föreskrifter och allmänna råd om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (2015:5) från MSB, och författad enligt följande sju områden:

1. Beskrivning av kommunen och dess geografiska område.
2. Beskrivning av arbetsprocess och metod.
3. Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område.
4. Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet.
5. Identifierade och analyserade risker för kommunen och kommunens geografiska område.
6. Beskrivning av identifierade sårbarheter och brister i krisberedskap inom kommunen och dess geografiska område.
7. Behov av åtgärder med anledning av risk- och sårbarhetsanalysens resultat.

Av skriftligt svar framgår att representanter från samtliga verksamheter deltog i arbetsprocessen för att ta fram den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen. Genom detta gavs de en inblick i vad som behöver finnas för hantering av en extraordinär händelse eller kris.

Utifrån risk- och sårbarhetsanalysen ska enligt LEH en plan för hantering av samhällsstörning och extraordinära händelser tas fram. Planen är framtagen och i politisk process. Enligt uppgift från säkerhetssamordnare har kommunledningarna i Grästorp, Essunga, Lidköping och Vara kommun gett säkerhetssamordnarna i uppdrag att se över befintliga bilagor till rutiner och dokument för att försöka likrikta arbetet. Arbetet med planen har förskjutits något och kommer därmed inte att vara färdigställd innan 31 december 2019, vilket LEH föreskriver.

Kommunstyrelsen uppger i skriftligt svar att teknisk verksamhet, bildningsverksamheten och social verksamhet ska ta fram egna krisplaner. Krisplanerna kommer att vara bilaga till kommunens plan för hantering av samhällsstörning och extraordinära händelser. Allmän verksamhet utgör en stor del av kommunens krisorganisation då nyckelfunktioner så som kvalitetschef, kommunikationsansvarig och upplysningscentral återfinns här. Därav ingår allmän verksamhet i den kommunövergripande krisplanen och tar inte fram en egen krisplan.

2.1.3. Utbildnings- och övningsplan

I förstudien från 2016 framkom att kommunfullmäktige 2015-10-19 antog en övningsplan. Dock fullföljdes inte denna plan under 2016 och kommunen genomförde inga övningar. MSB och Länsstyrelsen beslutade att ställa in samverkansövningen SAMÖ 2016 med hänvisning till det ansträngda läget som samhället befann sig i med anledning av flyktingsituationen. Övningen skulle därmed hållas vid annat tillfälle. Kommunen planerade att hålla egna övningar för verksamheterna under våren 2017.

- ▶ I kommunstyrelsens svar på den ursprungliga rapporten per mars 2017 framkom att kommunens utbildnings- och övningsplan utgör en grovplanering. Detta i enlighet med

Länsstyrelsens rekommendation att planen ska vara situationsanpassningsbar. De förändringar i planen som inträffade under 2016 var utanför deras kontroll, då den bland annat berördes av flyktingsituationen från 2015 och framåt. Kommunstyrelsen uppgav att kommunen i arbetet med flyktingsituationen hamnade i en sorts krishantering. Att anstränga organisationen med fiktiva krisövningar bedömdes därför som ogynnsamt.

Av skriftligt svar från kommunstyrelsen per oktober 2019 framkommer att en övningsplan ska vara framtagen och överlämnas till kommunstyrelsen i vinter 2019. Arbetet med övningsplanen sker inom ramen för arbetet med det övergripande styrdokumentet för kommunens arbete med krisberedskap utifrån överenskommelsen. Därefter ska den lämnas till Länsstyrelsen, senast 2019-12-31. Övningsplanen ska följa Länsstyrelsens rekommendationer och vara en grovplanering för utbildning och övning. Detaljplaneringen ska tas fram av kommundirektör tillsammans med säkerhetssamordnare. Grästorps kommun ska delta i totalförvarsövning 2020 (TFÖ2020). Grovplaneringen framgår av bild 1 nedan.

Funktion	Övningsfrekvens
Krisledningsnämnden	Minst en gång under mandatperioden
Krisledningsgrupp	Årlig övning
Krisstöd/POSOM-grupp	Årlig övning
Ledningsgrupper för verksamheter	Minst en gång under mandatperioden
Kriskommunikationsfunktion	Årlig övning

Bild 1. Utbildnings- och övningsplan, grovplanering

Kommunstyrelsen uppger att eftersom det är första året på mandatperioden är förtroendevalda övade i varierad utsträckning vad gäller kommunens säkerhet- och beredskapsarbete. Detsamma gäller tjänstepersoner, där ständig repetition av kunskap krävs på grund av personalomsättning. Detta har beaktats i framtagandet av övnings- och utbildningsplan.

2.1.4. Frivillig resursgrupp

I förstudien från 2016 framkom att kommunstyrelsen 2013-09-24 beslutade att avtala om bildandet av en frivillig resursgrupp. Enligt risk- och sårbarhetsanalysen skulle tänkbara arbetsuppgifter för en sådan grupp vara att organisera värmestuga, vaktfunktion, hämta vattentankar, transporter och att dela ut informationsblad. Under 2014 påbörjades arbetet med att starta upp gruppen. Det saknades dock tillräckligt intresse bland medlemmarna i Civilförsvarsföreningen Essunga-Grästorp-Vara för att kunna starta gruppen och sedan dess hade inga nya initiativ tagits.

- ▶ I kommunstyrelsens svar på den ursprungliga rapporten per mars 2017 framkom att säkerhetssamordnaren har haft årlig kontakt med civilförsvarsföreningen angående en frivillig resursgrupp. Det råder dock fortsatt ett lågt intresse hos medlemmarna vilket medfört att ingen grupp startats. Vidare framhölls att frågan om en frivillig resursgrupp har låg prioritet då det ej är ett lagkrav.

Av skriftligt svar från kommunstyrelsen per oktober 2019 framkommer att kommunstyrelsens beslut (2013-09-24) anger att Civilförsvarsföreningen ska rekrytera och grundutbilda den frivilliga resursgruppen. Säkerhetssamordnarna har fortsatt årlig kontakt med ordförande för

Civilförsvarsföreningen. Kommunstyrelsen uppger dock att Civilförsvarsföreningen inte längre är aktiv. Föreningen har inte haft styrelsemöten de senaste två åren och det finns inte längre en styrelse för föreningen. Föreningen är inte nerlagd, vilket innebär att om det skulle uppstå intresse för någon att ta över föreningen så är detta möjligt enligt kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen framhäver att eftersom en frivillig resursgrupp inte är ett lagkrav hanteras frågan fortsatt med låg prioritet. När det finns en frivillig resursgrupp i Grästorps kommun kommer denna att ingå i kommunens övningsplanering.

2.2. Vår bedömning

Risk	Bedömning
Risk för att väsentliga styrdokument saknas då räddningstjänstens handlingsprogram ännu inte har reviderats under mandatperioden, vilket är ett lagkrav.	
Risk för att risk- och sårbarhetsanalyser på verksamhetsnivå inte genomförs i tillräcklig omfattning. Den allmänna verksamheten gör ingen egen analys, bildningsverksamheten har inte upprättat någon krisplan för verksamheten sedan år 2008 och tekniska verksamheten har ännu inte reviderat sin krisplan under mandatperioden.	
Risk för att förtroendevalda och tjänstemän inte får den utbildning som de behöver för att kunna klara sitt säkerhetsåtagande då övningsplanen för år 2016 inte följts.	
Risk för att den frivilliga resursgruppen inte bedrivs enligt politiska intentioner då kommunstyrelsens beslut om att införa gruppen inte kunnat verkställas.	

I förstudien från 2016 identifierades fyra risker. Vår bedömning är att kommunstyrelsen till stora delar har åtgärdat tre risker i sitt arbete med säkerhet och beredskap. Vidare är vår bedömning att en risk inte längre är aktuell.

Vår bedömning är att risken för att väsentliga styrdokument saknas till viss del har åtgärdats. Kommunstyrelsen har antagit en risk- och sårbarhetsanalys, i enlighet med krav i LEH. Risk- och sårbarhetsanalysen är framtagen och utformad utifrån MSB:s riktlinjer. Handlingsprogram enligt LSO är framtaget och genomgår politisk process, först av räddningsnämnden Västra Skaraborg, och sedan av kommunfullmäktige i Grästorp. Instruktion till kommundirektör anger kommundirektörens uppgifter avseende krisberedskap i enlighet med krav i överenskommelse. Ett arbete pågår med att fastställa ett övergripande styrdokument för kommunens arbete med krisberedskap. Styrdokumentet ska ange kommunens övergripande mål och inriktning för arbetet med krisberedskap under mandatperioden och beräknas vara färdigställt i december 2019. Vidare noterar vi att ett arbete pågår för att fastställa uppdaterat reglemente för krisledningsnämnden. Plan för hantering av samhällsstörning och extraordinära händelser utifrån LEH är under framtagande. Planen kommer dock inte vara fastställd innan 31 december 2019, vilket är ett lagkrav. Risken kvarstår därmed.

Vidare är vår bedömning att risken för att risk- och sårbarhetsanalyser på verksamhetsnivå inte genomförs i tillräcklig omfattning till viss del har åtgärdats. Representanter från verksamheterna deltog i arbetet med att ta fram den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen och fick på så sätt inblick i arbetsprocessen. Dock har de verksamhetsvisa analyserna och krisplanerna ännu inte fastställts. Enligt uppgift från säkerhetssamordnare kommer varje verksamhet, med start 2019-10-28, att ta fram verksamhetsvisa analyser och krisplaner. Eftersom risk- och sårbarhetsanalyserna ännu inte genomförts kvarstår risken för att detta arbete inte genomförs i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att risken för att förtroendevalda och tjänstemän inte får den utbildning som de behöver för att kunna klara sitt säkerhetsåtagande har åtgärdats. En grovplanering är framtagen och en övningsplan ska vara Länsstyrelsen tillhanda senast 2019-12-31. Grovplaneringen följer Länsstyrelsens rekommendationer. Utöver detta ska Grästorps kommun delta i totalförsvärovnningen 2020 (TFÖ 2020). Det föreligger alltid en risk att faktorer medverkar till att kommuner får svårt att fullfölja sin utbildnings- och övningsplan. Vi konstaterar dock att det är av vikt att förtroendevalda och tjänstemän utbildas och övas i den omfattning som stipuleras av kommunens plan.

Slutligen bedömer vi att risken för att den frivilliga resursgruppen inte bedrivs enligt politiska intentioner inte längre är aktuell. Detta eftersom det politiska beslutet inte har kunnat verkställas till följd av att den aktuella föreningen inte längre är aktiv. Förvaltningen har detta under fortsatt bevakning då de är i årlig kontakt med föreningen. Vi konstaterar därmed att det har pågått ett arbete för att starta den frivilliga resursgruppen.

3. Slutsats

Syftet med den uppföljande granskningen har varit att granska hur kommunstyrelsen har omhändertagit de risker som identifierades och synpunkter som lämnades i förstudien av kommunens arbete med säkerhet och krisberedskap 2016. Vår sammanfattade bedömning är att kommunstyrelsen har åtgärdat en risk och till stora delar har åtgärdat två risker. En risk bedöms inte längre vara aktuell.

Utifrån uppföljningen bedömer vi att risken för att förtroendevalda och tjänstemän inte får den utbildning som de behöver för att kunna klara sitt säkerhetsåtagande är åtgärdad.

Utifrån uppföljningen är vår bedömning att risken för att väsentliga styrdokument saknas till viss del kvarstår. Vi bedömer även att risken för att risk- och sårbarhetsanalyser på verksamhetsnivå inte genomförs i tillräcklig omfattning till viss del kvarstår. Vi noterar dock att arbete pågår för att åtgärda ovanstående risker.

Utifrån uppföljningen kan vi konstatera att risken för att den frivilliga resursgruppen inte bedrivs enligt politiska intentioner inte längre är aktuell.

Göteborg den 9 december 2019

Karin Iveroth
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Lydia Andersson
Verksamhetsrevisor
Ernst & Young AB

Liselott Daun
Kvalitetssäkrare
Certifierad kommunal yrkesrevisor
Ernst & Young AB

Bilaga 1. Bakgrund

Kommunerna har en central roll i det svenska samhällets krishantering. Det är viktigt att det finns rutiner och arbetssätt för att hantera alla typer av kriser, även sådana som inte har identifierats i förväg. Kommunerna måste kunna hantera situationer som präglas av stor osäkerhet. De måste därför aktivt arbeta för att minska sårbarheten i sin verksamhet samtidigt som nya hotbilder växer fram och teknisk utveckling leder till ökande osäkerhet.

Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH) ställer en rad krav på att åtgärder vidtas för att säkerställa kommunens krishanteringsförmåga. Kraven handlar dels om hur en kris ska hanteras när den väl inträffat, dels om hur kommunen ska arbeta för att säkerställa rutiner för att kunna fullgöra sina åtaganden vid händelse av en kris. I lagen framgår att kommunerna bland annat ska:

- ▶ Genomföra risk- och sårbarhetsanalyser
- ▶ Inom sina geografiska områden verka för att nödvändig samverkan kan åstadkommas
- ▶ Regelbundet utbilda och öva politiker och tjänstemän så att de kan lösa sina arbetsuppgifter även i en krissituation

Utöver LEH ställer även lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO) samt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) föreskrifter om kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5) krav på kommunernas säkerhets- och krisberedskapsarbete. Vidare har MSB och Sveriges kommuner och landsting (SKL) under 2018 tecknat överenskommelser avseende kommunernas krisberedskap samt kommunernas arbete med civilt försvar vilka också anger uppgifter och därtill kopplat stöd för kommunernas arbete.

I Grästorps kommun ansvarar kommunstyrelsen för kommunens arbete med säkerhet och beredskap. Kommunstyrelsen är också kommunens krisledningsnämnd. 2016 genomförde revisionen i Grästorps kommun en förstudie av kommunens arbete med säkerhet och beredskap. I förstudien identifierade revisionen flertalet risker kopplade till arbetet med styrning, övning och risk- och sårbarhetsanalyser.

Kommunrevisionen har mot bakgrund av ovanstående bedömt att det är väsentligt att granska om kommunstyrelsen säkerställt ett ändamålsenligt säkerhets- och beredskapsarbete. I God revisionsred i kommunal verksamhet framgår de grunder som revisorerna använder när de bedömer ansvarstagande i styrelse och nämnder. Ansvarsgrunder som är relevanta i den här granskningen är risken för bristande styrning, ledning, uppföljning och kontroll.

Bilaga 2. Källförteckning

Dokumentförteckning

- ▶ Avstämning per telefon med säkerhetssamordnare, räddningstjänsten Västra Skaraborg 2019-10-30
- ▶ Föreskrifter och allmänna råd om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5)
- ▶ Handlingsprogram Räddningstjänsten Västra Skaraborg. Förebyggande verksamhet och räddningstjänst för kommunerna: Lidköping, Vara, Grästorps och Essunga
- ▶ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap (LEH)
- ▶ Lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)
- ▶ Protokoll från kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott 2019
- ▶ Risk- och sårbarhetsanalys för Grästorps kommun 2019–2022
- ▶ Skriftliga svar från kommunstyrelsen per oktober 2018
- ▶ Utbildnings- och övningsplan, grovplanering
- ▶ Överenskommelse om kommunernas krisberedskap 2019-2022, MSB och SKL